

G'iybat va chakimchilikdan saqlaning!

Oisha roziyallohu ko'rsatgan rivoyat kilinadi: «**Men Nabiy sollallohu alayhi va salamga bir kishining harakatini qilib berdim va shunda Rasululloh solallohu alayhi va salam:**» **Menga faloncha narsing buvishi evaziga birovning hayotini olib bormayman. » Men ey Rasululloh solallohu alayhi va sallam: Sofiya mana bunday dedim. (yani, quli bilan Sofiyyaning kalta, byu pastligiga ishora qildi).** **Rasululloh solallohu alayhi va salom : Darhaqiqat siz shunchaki so'zni aytdingki, agar uni suv bilan ta'minlash bilan aralashtirsangiz, dengiz suvini ham buzgan bo'lsangiz edi », - dedilar.**

Hadisdan olinadigan saboqlar

Hadisda g'iybatning yomonligi aytilmoqda. Olimlar g'iybatni gunohi kabilardan o'tganlari.

«... va ayrimlaringiz ayrimlarni g'iybat kilmasin! Sizlardan biron odam uzining o'lgan birodarining gushtini eyishni yaxshi ko'rurmi?! **Ана yomon kuringizmi ?!** (Bas, gunohi bunyodda ortiq katta g'iybatni ham yomon ko'ringiz) ! ... » (Xujurot: 12)

Rasululloh solallohu alayhi va salom aytadilar: «**Ribo-sudxo'rlik qilmoq ikki bobdir. Eng kichkinasi (ning gunohi) kishi o'z onasiga jinsiy aloqani amalga oshirish kabidir. Eng katta sudxurlik odam o'z birodarining obro-e'loniga potur etkazishdir ».** Tabaroniy rivoyat, Alboniy saqih degan .

«**Me'rojga chiqqanimda bir kavmning yonidan o'tdim. Ularning tirnoqlari misdan edi. Ularni ko'chirishlari va yuzlarini tirnar**

Ислом Нури

edilar. Shunda men: «Ey Jibril, bular kimlar», - deb so'radim. Jibril: «Ular insonlarni gushtini egan, ularning obrulariga putur etkazganlar», - deb javob berdi. Abu Dovud yashaydi.

Rasululloh solallohu alayhi va salom g'iybatdan qat'i nazar qaytarilganlar. G'iybatchilar qanday yomon gunoh kilib yurganlarini bilib kuyishsin. Nahot tillari g'iybatdan charchagan bulsa ?!

G'iybatchi va chaqimchilarning kasofatidan qancha chin do'stlarning oralari buzilib ketdi! Qancha oilalaringizning orasiga sovuqlik tushdi! Qancha guldek xonadonlar harobaga aylandi.

Axir yolg'on-bug'tonlar sababli mazlum bulib qolganlarning duoi-badlaridan kurkmaydilarmi ?!

Oллоh taolo mazlumlarning duosini qabul qildi. Allox azza va jalla mazlumga qarata: **«Izzatim va Ulug'ligimga qasamki, keynrok bulsa ham, albatta senga yordam beraman!»** - deydi. G'iybatchi va chaqimchilar Oллоhning olamli azobi kelmasdan turib tavba qiling!

Rasululloh solallohu alayhi va salom dedilar: **«Kim bir mo'min haqiqatda unday yilda paydo bo'lgan sifatni gapirsada, to gapirotdan gapidan txhtamagunicha Ollox uning joyini qidirib topgan odamni o'qib chiqqandan keyin va mehmonlar yig'ilganidan keyin yo'q qilindi».** Abu Dovud yashaydi.

Musulmon kishi g'iybat qilayotgan odamni qaytarishi kerak edi. Chunki g'iybatni eshitish harom. Birodarining obrosini ximoya qilgan odamga chiroyli o'qibatlar va'da qilingan.

Rasululloh solallohu alayhi va salom aytdilar: **«Kim birodarining**

Ислом Нури

obrosini g'iybatdan ximoya qilsa, uni duzaxdan omon saqlas Oллоhning zimmasidagi haqiqat». Ahmad rivoyatiy.

Oilaviy muammolar echimi

No»mon ibn Bashir roziyallohu anhudan: «**Abu Bakr** roziyallohu anhu **Nabiy** solallohu alayhi va salom **huzurlariga kirishga izn so'rab keldilar. Shu vaqt Oisha** roziyallohu anhlarning **Rasululloh** solallohu alayhi va salom **ga baland ovoz bilan gapiraotganini eshib qoldi. Izn berilgach, kirib Oisha onamizni ushladilar va: «Ey Ummu Ruvmonning qizi! Rasululloh** sollallohu alayhi va salom **ga ovozingni baland ko'chasizmi? », Dedi. Rasululloh** solallohu alayhi va salom **ikkalalarining o'rasiga tushildi. Бакр Abu** розияллоху анху **чиқиб кетгач, Набий** соллаллоху алайҳи kirichadi саллам **abduvali** розияллоху анхуни **rozi qilish uchun: «Qurmadingizmi, siz bilan uyingizdagi madaniy aloqaga tushdim», - deyishadi. Bir muddatdan sung Abu Bakr** roziyallohu anh **kelib, yangi kirishga izn suradi. Расулуллоҳ** соллаллоху алайҳи kirichadi саллам **ning abduvali** розияллоху анҳо **ni қулдираётган эдилар. Izn berilgach, Abu Bakr** roziyallohu anhu : «**Yo Rasululloh** solallohu alayhi va sallam , **urishib qo'lga kiritilgan vaqtни belgilashda sherik qilingingda, totuvligingda ham sherik kilinglarda», - dedi ».** Ahmad rivoyatiy.

Hadisdan olinadigan saboqlar

Nabiy solallohu alayhi va sallamning halimliginini so'z bilan o'rganib chiqing. Nabiy solallohu alayhi va sallam aslo kibr qilmasdilar. Agar ayollardan bironta xat yozilsa, birinchi navbatda Rasululloh solallohu alayhi va salom o'zga islohotlarni amalga oshirishga yordam berishadi.

Ислом Нури

Er-xotinning o'rtasida kelishmovchilikni boshlashi tabiiy holat. Oilada janjal chiqsa, darhol ikkovidan birining g'azabidan tushib qolishi kerak bo'lgan jo'fati ochchigidan tushunchaga harorat qilmoq kerak. Shunda oila deb atalmish kema hayot dengizida suzishda davom etaveradi. Rasululloh solallohu alayhi va salomning xonadoni kabi kelishmovchiliklar ayollari tomonidan katta ahamiyatga ega bo'lgan edi. Rasululloh solallohu alayhi va salomning chiroyli xulqlari va halimliklari ayollarni ochigidan tushirishdi.

Ota eriga qarshi chiqqanligi uchun qizi odob berishi kerak. Bu oila tinchligi uchun zarur.

Agar xotinning tarafidan biron xatni topshirish kerak bo'lsa, er darol ayolga zarar etkazishi kerak bo'lsa, nikoh tugunini ochib tashlasin, oq va yumshoqlik bilan muomala qilishi va ayollarning ishlashini eslab, bu xatoni kechirib yuborish kerak.

Rasululloh solallohu alayhi va salom aytdilar: «**Mo'min kishi mo'mina ayolni yomon ko'rmasin. Agar uning bir xulqini yomon ko'rsa, bo'shashgan rozi bo'ladi**». Muslim rivoti.

Kelishmovchilikni hal qilish uchun qabul uchun Ollohga osiy bulib qolmayidigan darajada er-xotinning o'z haqqini talab qilishi mumkin.

Ota fatiat kiyiga faydali bo'rgan o'rinlarda qizining oilaviy ishlariga aralashishi mumkin.

Shaxl ibn Sa'd roziyallohu anhu rivoyat qilingan kurashda:

Rasululloh solallohu alayhi va salom **qizlari Fotima** roziyallohu anhlari **uyga kelmoqda. Ali** roziyallohu anhuri **uyda**

topmadilar. «Amakingning o'g'li kani?» - dedilar. Fotima roziyallohu anhlari :

«Oramizdan gap o'tdi, menga g'azab qilib chiqib ketishdi. Mening oldimda dam berilganisi

kelmadi », - dedi. Rasululloh solallohu alayhi va salom bir odamga:

«Qorachi kaerda ekan», - dedilar. Xaligi odam: «U masjidada yotibdi», - deb keldi.

Rasululloh solallohu alayhi va salom masjidga kelilar. Ali

roziyallohu anhu yongboshidan ridosi tushib ketib unga (yondoshiga) tuprok

tekkan vaziyatda yotardi. Rasulullohsolallohu alayhi va salom uning urushlarini kolib: «Ey Abu Turob! tur, Ey Abu Turob! tur », - deyishadi.

Buxoriy va Muslim rivoyatlari.

Hofiz ibn Xajar ko'rsatmalarga binoan aytadilar: «Bu bajarishda ko't foydalar bor.

Bulardan biri kuyovga yaxshi gapirib, g'azabidan tushirishdir ».

Xotinlar o'rtasini isloh qilish

Anas roziyallohu anhudan: **«Xafsaning» yahudiyning qizi «degani, Sofiyaga**

etib keldi. U xafa bolib ijobladi. Rasululloh solallohu alayhi va salom kirganlarda ham iylar edi. «Sizni nima yig'latdi?» - dedilar. Sofiya:

«Xafsa

meni yahudiyning qizi deb aytdi», - dedi. Rasululloh solallohu alayhi va

sallam : «Siz payg'ambarning qizisiz, amakingiz payg'ambar va o'zingiz

payg'ambarning nikohidasiz. U nimasi bilan sizga fahrlanadimi? »-

Ислом Нури

dedilar. Song: « Ey Xafsa, Oллоhdan qo'rqing! » - dedilar ». Imom Axmad va Termiziy rivoyatlari.

Hadisdan olinadigan saboqlar

Kundoshlar o'rtasida kelishmovchilikni amalga oshiradigan pattalarda er haqlik qilishi joizdir.

Ayol kishi o'z nomusini va dinini muxofaza qilayotgan yilida unga kelayotgandagi so'zlar
-hatto fozila ayollarning tarafidan kelayotgan bulysa ham o'z ishini topmagunicha qat'iyatli ishchan qilmasligi kerak.

Nabiy solallohu alayhi va salom Sofiya roziyallohu anhoga yaxshi fazilatlarni o'zaro kelishib berdilar. Chunki bu fazilatlar Payg'ambar xonadoniga bog'lab qo'yilgan taqvo va bundayon kabi sharafli asos ustiga kurilgandir. Buni kamsitib bo'maydi. So'ng Nabiy solallohu alayhi va salam Xafsa roziyallohu anhoga nasihat qililar.

Xafsa roziyallohu anxlari jahli chiqqan pattada yukoridagi suzni aytgan bulishi mumkin. Lekin musulmon kishi tilini har qanday to'yishlardan saqlanishga byurilgan.

«Aytish (ey Muxammad sallallohu alayhi va sallam) , bandalarga eng katta

Ислом Нури

chiroyli (yaxshi) so'zlarni gapirishsin. Albatta shayton ularning orasiga adovatni tashlaydi. Albatta shayton insonga ochik dushmandir ».
(Isro: 53)

Ahli ayolga o'rgatish

Ibn Abbos roziyallohu anhumodan, mo'minlar onasi Juvayriya Horis kizi

roziyallohu anhadan: «Nabiy sollallohu alayhi va salam Juvayriyaningdan

bomdod namozidan keyin o'tdi. Juvayriya yo'qnomozi ustida edi.

Shong choshgoh payti

qaytililar. Juvayriya hali ham joynamozi ustida o'tirar edi. Nabiy solallohu

alayhi va sallam: «Siz o'zingizni ko'rganingizdan beri shu holatda o'tiribsizmi?» - dedilar.

(Juvayriya): «Xa», - dedi. Nabiy solallohu alayhi va sallam:

«Meningning

oltingizdan ketgandan keying to'rtinchi kalimani uch martta

aytdim. Agar siz shu pittingacha aytgan Tavsiflaringizni bilsangiz bu kalimani tortib ko'rsangiz, albatta bu kalimalar paydo bo'ladi.

«Subhanallohi va

bamaxdihida adada xoljiij va rizo nafsiyati va yashash arshiji va midaada kalimaatiij»

«Maxluqlari sinicha, nafsining rizoligichasi, Arshinining ochirligi va kalimalarining

siyoxichalik Ollohni poklab qo'shib aytaman». Ahmad va Muslim rivoyatlari.

Hadisdan olinadigan saboqlar

Bu bajarishda Nabiyo solallohu alayhi va sallamning ahli ayoliga nasihati, ularga mehmonbonligi va yahshilikka yullaganligi o'zaro munosabatda bo'lish.

Er kishi ahli ayoliga ta'lim berish va yaxshi yoshlarga yo'llash uchun har qanday kilomagi kerak . Rasululloh solallohu alayhi va salom dedilar.

«Ollonning qo'zg'atuvchisi bulsin bir odamga-ki, u kechasi turib namoz o'qidi va oyolini ham uyg'otdi. Agar siz turishga ko'nmasa, yuziga suv sepadi. Alloxning qo'polligi bylsin bir ayolga-ki, u kechasi turib namoz o'qidi va erini ham uyg'otdi. Agar turishga ko'nmasa, yuziga suv sepadi ». Abu Dovud, Nasoiy va Ibn Moja rivoyatlari.

Mazkur chidashda aytilgan sifatlar bilan ziynatlangan xonadon haqiqat baxtli xonadondir. Chunki Ollohga ibodat kilishda bir-biriga yordam beraman, oilaviy saodatining asosidir.

Shayxul-islom Ibn Taymiya ko'rsatmalarini yubordi: «Ollohni doimiy ravishda ko'rsatib o'tilgan - banda mashg'ul bo'layotgan ishlarning eng katta ustunligi ekani olimpiadalari bilan tasdiqlangan».

Ислом Нури

Sa'd ibn Abi Vaqqos roziyallohu anhudan: «**Biz Rasululloh** solallohu alayhi va salom **huzurlarida etik. Rasululloh** solallohu alayhi va salam : «**Sizlardan birlashtirasiz har kuni minta xasana-savob topishdan ojizmi?» - dedilar. O'rtalgalardan biri «Qanday qilib minib xasana topadi?» - deb so'radilar. «Yuz martta tasbeh aytadi, shunda unga minta xasana yoziladi yoki undan minta xato ishlaydi», - dedilar.** Muslim rivoti.

Yo Olloh! Qancha ulug' fazllar bor, biz undan g'ofilmiz-a!

Uylarni munkar narsalardan poklash

Oisha roziyallohu anxatan: «**Rasululloh** solallohu alayhi va salom **safaridan keldilar. Men xonamdagi tokchani rasmi mato bilan tosib kuygan edim.**

Rasululloh solallohu alayhi va salom uni **ko'rgan zaxoti yulib olilar-da: «Qiyomat kuni eng qat'iyatli azoblanadigan kishilar Ollohning maxluqlariga qarshi rasm rasmlari», - dedilar. Biz uni bitta yo'qi ikkita to'shak qilib kuydik, dedilar** ». Buxoriy rivoyat.

Hadisdan olinadigan saboqlar

- Goho oilada kimdir ozi bilgan vaziyatda noo'rin ishini qilayapti. Shunda qatiq gapirishdan, bu vaziyatni uziga xos uslub bilan o'zzartirish zarur.

Ислом Нури

(Yani, kim haqiqat, kim tumanagligini aniklab bo'lish kerak). Haq ma'lum bulgan, ikkilangan tarafdin biron bir haqiqatni qabul qilish kerak, va shu bilan birga kerak.

- Bu ishni bajarishda jonzotlarning rasmini bezash va shu kabilar bilan rasmlarni uyida e'lon qilish holatida foydalanish haromligi aytilmoqda. Ularni uchirib, yuq qilib tashlash vojib.

«Albatta, bu rasmlarning egalari Qiyomat kuni azoblanadilar».

Buxoriy
rivoyat.

«Farishtalar rasmiy bor uyga kirmaydi». Buxoriy rivoyat.

Xususan, yosh bolalarning kiyimlaridagi jonli fotosuratlarni ko'rsatmaslik kerak. Ammo

erda xor bo'lib, toptaligan tushakka o'qilgan narshalardagi fotosuratlar zarari yig'ilishi,

kabi yukoridagi kurashda Oisha onamiz tokchadan yulib tashlangan matodan

tuvak qilinganlarni eslatib o'tdilar. Jabroil Nabiy solallohu alayhi va salimga o'tkazilgan

kecha-da kelayotganlari va uyga kiruvchilarni qurish uchun

uy sharoitida jonsiz narsellarning holatini keltirib chiqaradigan narsa, parda va uy ichidagi it borligi ekani haqida xabar berildi va

aytdilar: **«Buyring, eshigidagi rasmlarni o'zingizni olib qolasiz, chunki siz**

o'zingizni kutib olasizmi? Buyring pardani yirtib undan ikkita

Ислом Нури

oyoq ostida toptaligan erga tashlab qo'yilganidan keyin tushoq qilinsin va itni chqarib yuborgiga buyuring ». Abu Dovud, Termiziy va Nasoiy rivoyatasi.

G'ayurlik-rashk

Oisha roziyallohu anxatan: «**Men Rasululloh** solallohu alayhi va salom **ni** (birida yotganda) **paypaslab kiydim. So'nggi kvlimni sochlari orasiga kirdim (boshka rivoyatada Rasululloh tashkariga chiqish keltirilgan bo'ladilar).**

Shunda Rasululloh solallohu alayhi va salam «**Shaytoningiz keldimi?**»

-

dedilar. Men: «**Sizning saytingizni yo'qmi?**» - **dedim. Rasululloh** solallohu

alayhi va salam : «**Bor, lekin Alloh menga yordam beraman; u**

Islomga kirgan », -

dedilar. Nasoiy rivoyatasi.

Hadisdan olinadigan saboqlar

1) Rashk ayollarda doimiy ravishda bo'ladi. Xususan, uxlash oldidan va uyg'ongan pyatda ayollar bilan bog'liq muomala kilishda o'rtacha bo'lishi kerak. Rasululloh solallohu alayhi va

sallam: «**Albatta, rashk kiluvchi ayollar vodiysining boshi bilan oxirini**

(farqiga bormay qo'ydi) **ko'rmaydi**», - deganlar. (Vodiydan murod daryo yo'qi soy. INT) Abu Ya'lo rivoyatasi.

Ислом Нури

Ayollarda rashk uti alalangan vaqt ichida kilayotgandagi ishlarni bilmay qolmoqda.

Shuning uchun ham Oisha roziyallohu anhlari Rasululloh solallohu alayhi va salom

boshlanishiga bag'ishlangan xotin-qizlarni

olib borish uchun olib boriladigan ishlar, shu bilan birga olib borilayotgan sog'liqni saqlashni

qo'llab-quvvatlash bilan bog'liq bo'lgan sog'liqni saqlash. Albatta, bu shayton vasvasasidir. Chunki Rasululloh

solallohu alayhi va salom Oisha roziyallohu anxo uchun ajratgan kunda adolatsizlikka imkon berish mumkin.

Oisha roziyallohu anhoning savoliga qat'i nazar, da, Rasululloh solallohu alayhi va salom u odamga chiroyli javob qildilar. Bundan Rasululloh solallohu

alayhi va sallamning oyolini qanchalik sevishi ma'lum bo'ldi. Kishi maqbubini ranjitmaydi.

Qozi Iyoz majburiyahulloh: «Rasululloh solallohu alayhi va salamahli ayollari

bilan birlashgan va baxrikenglik bilan muomalada o'tkazilishi kerak bo'lgan sharoitda saqlanadigan joylar va salafiy yillarning so'zlari juda ko'chirilgan», – deganlar.

Imom Molik aytadi: «Kishi bilan bog'liq barcha yaxshi munosabatlarda bulyshda Ollohning

roziligi, ayollarning mehnat qilishi, molining ko'payishi va umrining barglari bulib

qolishi kerak». «Er kishi ayolning ishbilarmonligini qo'zg'atish uchun har

qanday vaziyatni amalga oshirish».

Imom Molik Ahli-ayoliga va farzandlariga chiroyli muomalada katta bo'lgan kishilardan edi.